א מיי׳ פי״א מהל׳ גירושין הל׳ ג סמג

עשין נ טוש"ע אה"ע סי

ב ב מיי׳ שם טוש״ע שם

סעיף ה: סעיף ה: ג ד מיי שם טוש"ע שם

:סעי

קנה סעיף ד:

מסורת הש"ם

ב"מ נג :). ב) וכחובום טג הדושיו מה:ז. ד) לעיל יג. קרושין מה. [ע"ש], ה) [דברים כה], ו) [ל"ל לרבה], ו) לקמן קיח: כתובות עה. קרושין ז. ב"ק קיא.,

הגהות הב"ח

(א) במשנה ב"ש אומרי ולא ביבם נמחק: (ב) גם' ניחא להו כי היכי דליפוק עלייהו: (ג) תום' ד"ה אמר רב יהודה וכו' דבפ' המדיר נ"ב ריש דף ע"ג וע"ש בתום': (ד) בא"ד וגרם הכא אמר רב יהודה אמר רב. נ"ב ולפי זה לריך לומר [דאביי לא] פליג ארבה דאמר התם דבאשה אחת מולה כב ולח"ל נמו משום הכי ס"ל לרב אליבא דב"ה דיש תנאי בנישואיו וכן פי' הר"ן בפ' המדיר דאביי לא פליג ארבה ואע"גן דאומביה ע"ש אבל הרב מהר"ם לורים פי הכא בע"א ול"ג שזה רחוק ואינו עיקר:

מוסף רש"י

ממאנת למאמרו. הח דתנא וב"ה אומרים בבעל למאמרו הוא נומתר ביבמה קטנה ומיאנה בו, מפקיע מיאון את המאמר וחזרה לזיקה לבדה וחוללת, ואע"ג דגדולה איידר ולא רלה לכנוס, קי"ל בפי ר"ג (לעיל נ:) דלריכה גט למאמרו וחלינה לויקחו, הכא מיאון עקר למאמרו ולא בעיא גיטא, ואינה ממאגת לזיקתו. לעקור נשוחים ראשונים ולהפקיע זיקת ייבום ולנחת בלח מלינה (לעיל יג.).

ל) (לפיל סו. כמוכות נכ: אין ממאנין. יתומה שהשיקוה אמה ואחיה אלא מן האירוסין: בית שמאי: אמר רב יהודה אמר שמואל מ"מ דב"ש לפי שאין בבעל. אבל אם מת ולא מיאנה בו ונפלה לפני יבם אינה יוצאת במיאון אלא תמחין עד שתגדיל ותחלוך: אין בנות ישראל

> אלא ממאנת בזה ותמתין מלארום לחחר עד שתגדיל ויהיו קדושין גמורים ולא תלא עוד משני במיאון: ותמאן. בראשון ותנשא. ובגמרא וע"בן פריך הא מיאנה בו כבר חדא זימנא: גבז' מ"ט דב"ש. דאמרי נשואה לא ממאנה הא קטנה היא: לפי שחין הנחי. מועיל בנישוחין של גדולה ואפי׳ הוה ליה תנאה בשעת קדושין אחולי אחליה בשעת ביאה וחופה וחיילא להו קדושין קמאי ואי אמרת נשואה קטנה תמאן לא ידעי אינשי דמשום קטנות הוא אלא אמרי תנאה ה"ל בנישואין ואתו למימר יש תנאי בנישואי גדולה: נכנסה לחופה כו' מאי איכא למימר. לב"ש אמאי לא ממאנת דקאמרי אין ממאנין אלא ארוסות ומשמע לאפוקי נכנסה לחופה או שנמסרה לשלוחי הבעל דנפקא לה מכלל ארוסה: לפי שחין סנחי. מועיל בחופה וחי אמרת קטנה שנכנסה לחופה ולא נבעלה תמאן אמרי תנאה הוה להו ואתי למימר יש תנאי בחופה: מסר האב. מסרה האב לשלוחי הבעל מאי איכא למימר א"נ אתי למימר תנאי מועיל במסירה שפיר קאמרי שהרי אין כאן חיבה דנימא אחליה לתנאיה דקדושין. האי מסר האב לאו דוקא דאילו משקיבל אביה קידושיה לא נפקא במיאון דהאב זכאי בקידושי בתו ואין מיאון אלא ביתומה שקדשוה אמה ואחיה וה"ק מסר האב לשלוחי הבעל דקי"ל בכתובות (דף מח:) דנישואין נינהו ודכוותה הכא מסרוה אחין לשלוחין הוו נישואין ולב"ש לא ממאנת מאי איכא למימר: לא פלוג רבנן. בין נישוחין לנישוחין: לפי שחין חדם כו'. ורבנן תקינו נישוחין לקטנה כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר כדאמר לקמן (דף קיב:) בחרש שנשה ואי המרת ממחנה מימנעי ולא נסבי לה דאין אדם רוצה לעשות בעילתו בעילת זנות ומיעקרא מקנתא דרבנן: דאיסורא. דבעילת זנות: מסר האב כו'. דקי"ל דנישואין נינהו ודכוותה בנישואין

דרבנן הויא מסירת אחין נישואין ולב"ש לא ממאנה דהא מילתא מלוג אבל ארום לית ליה פירי: סבר דאי לא. דאם איני משביחן עיילי מימנעי ולא נסבי: ניחא להו כו'. הילכך לא מימנעי: אמר ר' אושעיא

פסיקה קהמרי דחין ממחנין חלה הרוסות מחי חיכה למימר לחו בעילת זנות היא ולא מימנעי: משום פירי. שלא יפסיד פירות נכסי לה קרוביה כו׳: נסעודה. סעודת נישואין. הילכך אי אמרת תמאן ממאנת למאמרו. לב"ה דאמרי ממאנת ביבם למאמרו ממאנת שאם עשה בה מאמר ממאנת ועוקרתו שלא תהא לריכה גט למאמרו אבל חלילה שהיא בשביל זיקה לא עקרה: דבעל כרחה. מקידושי ראשון

ומכח נישואין רמיא עליה ובראשון לא מיאנה: והרי ביאם. יבם בעל כרחה היא כדאמר בהבא על יבמתו (לעיל נד.) יבמה יבא עליהף בע"כ:

הפקר. ואפי׳ מן האירוסין לא תמאן ותיארס לאחר ותחזור ותמאן

בית שמאי אומרים אין ממאנין אלא ארוםות ובית הלל אומרים "ארוםות ונשואות ב"ש אומרים בבעל (6) ולא ביבם וב"ה אומרים בבעל וביבם ב"ש אומרים בפניו ובית הלל אומרים יבפניו ושלא בפניו ב"ש אומרים בב"ד וב"ה אומרים יבב"ד ושלא בב"ד אמרו להם ב"ה לבית שמאי הממאנת והיא קמנה אפילו ד' וה' פעמים אמרו להם ב"ש אין בנות ישראל הפקר אלא ממאנת וממתנת עד שתגדיל ותמאן ותנשא: גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל מאי מעמא דבית שמאי ילפי שאין תנאי בנשואין ואי נשואה תמאן אתי למימר יש תנאי בנשואין נכנסה לחופה ולא נבעלה מאי איכא למימר ילפי שאין תנאי בחופה מסר האב לשלוחי הבעל מאי איכא למימר 6לא פלוג רבנן ובית הלל מידע ידעי דנישואי קמנה דרבנן נינהו רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מעמא דבית שמאי יולפי שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות נכנסה לחופה ולא נבעלה מאי איכא למימר לא ניחא ליה דתיהוי חופה דאיסורא מסר האב לשלוחי הבעל מאי איכא למימר לא פלוג רבגן ובית הלל כיון דאיכא קדושין וכתובה לא אתו למימר דבעילתו בעילת זנות רב פפא אמר מעמא דב"ש משום פירי מעמא דב"ה משום פירי מעמא דב"ש משום פירי דאי אמרת נשואה תמאן שמים ואכיל להו מינה דסוף סוף למיפק קיימא ובית הלל אדרבה כיון דאמרת תמאן אשבוחי משבח להו סבר דאי לא עייצי לה קרוביה ומפקי לה מיניה רבא אמר היינו מעמא דכ"ש שאין אדם מורח בסעודה ומפסידה וב"ה תרוייהו ניחא להו סכדי דליפוק עלייהו קלא דאישות: ב"שאומרים בבעל וכו': אמר רבי אושעיא יםמאנת למאמרו ואינה ממאנת לזיקתו אמר יים רב חסדא מאי מעמא דרבי אושעיא מאמר

תום' חד מקמאי

למיגזר דמידע ידעי דנישואי קטנה ה ו ז מיי' פ"ז מהל' אישות הל' כג טוש"ע דרבנן נינהו אבל הא מודו דאין שם סימן לח סעיף לה לו: ו ח מיי שם הלי כג: תנאי בנישואין וריב"ן הגיה כאן אמר רב יהודה אמר רב ואר"י מ"מ תיקשה י לרבא דאמר התם (דף עג:) בטעות אשה גרידתא מודה רב דיש תנאי בנישואין ועוד דאפי׳ נכנסה פרק בית שמאי הא דאמר שמואל טעמייהו דב״ש משום דאין תנאי בנשואין לחופה ולא נבעלה קאמר הכא דאין תנאי בחופה ונראה לר"י דאביי לא היה מפרש טעמא דב"ה משום לטעמייהו דב״ש קאמר אבל שמואל גופיה ס״ל יש דמידע ידעי כו׳ אלא משום דיש תנאי בנשואין דגר' בפרקין ובפ' המדיר קדשה על תנאי בנישואין וסוגיא דהכא כעולא אמר ר' אלעזר דאמר התם המקדש על תנאי ובעל ד"ה לריכה הימנו גט צריכה הימנו גט ושמואל אמר איז צריכה הימנו גט דאין תנאי בנישואין (ד) וגרם הכא אמר רב יהודה אמר רב דלשמואל הבועל ע"ד הידושיז . הראשונים הוא בועל ורב בנכנסה לחופה ולא נבעלה יש תנאי ס"ל כיון דבעל אחוליה אחליה לתנאיה. אבל והא דאמר אביי לעיל בס"פ האשה רהכוימה לחופה ולא רבה (דף נה:) גבי פלוגתא דרב ושמואל דיבמה הרי היא כאשת איש לשלוחי הבעל לא אמר דאמר אביי לחד לישנא דשמואל אדר׳ אחוליה אחליה לחואיה יצחק נפחא קאי דמפרש מילתיה דרבי הכא וב"ה מידע ידעי יוסי משום דאין תנאי בנישואין לאו דנשואי קטנה דרבנן נינהו משום דלה מהני תנאה קאמר אלא בדין הוא דהול״ל וב״ה ס״ל דיש תנאי בנשואין משום דאין רגילות שיהו נשואין . כשמואל גופיה דס״ל הכי מתבטלין מחמת תנאי שהיה בקדושין בשבוואר בנוכיו ויסיקיום אלא לדבריהם דב״ש קאמר הכי הר׳ אלפס פי׳ דרגילות הוא או שיודע וימנע מלישא או גמרי ומחלי אהדדי בשעת נישואין וכן לריך לפרש ע"כ הא דקאמר שמואל . ופסק כעולא דאמר ממאוח לזיקתו ומסתברא כותיה דרב ושמואל ור״י דרב ושמואל ור״י דאפליגו במיאנה לזה אינה כא״א דבקדושין איירי ובקדושין מותרת לזה כלהו משמע כ"ע מודו דיש תנאי והר' חיים היה ממאנת מפרש הא דהכא נמי בענין זה וה"פ לפי . ופסק גם כשמואל ור״י שאין תנאי בנישואין פירוש אין רגילות שיתבטלו נישוחין מחמת שום תנחי לאחים וה"ה שמותרת לעלמא אי מיאנה בכל האחים אבל לאותו שמיאנה אסור דכי אתא ואי אמרת נשואה תמאן אתי למימר יש תנאי בנישואין בתמיה וכי יעלה רבין אר"י מיאנה [בזה] על לב לומר שמחמת תנאי נתבטלו מותרת לאחין ולא הא אין רגילות מחמת קדושי קטנה לו. אמר אביי מאן לא הודו לו רר. ררא אמר לא הודו נמי לה ידעי הלה יהמרו דהשת היש יולאה בלא גט: אסי פי׳ אביי א׳ לא הודו מעמא רכ"ש לפי שאין אדם לו רב אבל ר' אושעיה ורב עושה בעילתו בעילת בזה מותרת בזה לכל זנות. וקשה לר"י דבפ׳ הזורק (גיטין האחים ואפי׳ לזה שמיאנה מפני שאינה ממאנת לזיקתו וכמי שלא מיאנה בזה דמי אבל לעלמא אסורה. רבא א' לא הודו לו ר׳ אושעיה וכ״ש רב אבל רב אסי הודה דה״ק מותרת לכל האחים אבל

דף פא. ושם) גבי המגרש את אשתו

ולנה עמו בפונדקי דאמרי ב"ש אינה לריכה הימנו גט ומפרש בגמרא טעמא דסברי אדם עושה בעילתו בעילת זנות ואין לנו לחוש שקדשה בביאה אלא בא עליה בלא קדושין וחירן דשאני התם דכיון דגירשה ונתייחד עמה גלי אדעתיה שבעילתו בעילת זנות אבל הכא שהיה מתחלה דרך נישואין או בעלמא שאין הוכחה אין לנו לומר שיעשה בעילתו בעילת זנות:

תנאי בנישואין. תימה דבפ׳ המדיר (ג) (כתוכות עג. ושם) גבי

בעילת זנות אלמא אפילו בבעל

לשמואל יש תנאי בנישואין וב״ה נמי

לא פליגי אלא משום דסברי דליכא

קדשה על תנאי וכנסה סתם קאמר שמואל דאין לריכה גט ומוקי

אביי פלוגתייהו בבעל דמפרש טעמא דרב שאין אדם בועל בעילתו

דאר אמרת תמאן שמים ואכיל להו. ול״ת והלמר נפ׳ המפקיד (נ״מ לט.) המוליא הולאות על נכסי אשתו קטנה כמוליא על נכסי אחר דמי וישלמו לו מה שהוליא וא"כ לא יפסיד כלום במיאונה ואר"י דמ"ת שמיט ואכיל אפי׳ הזמורות וגוף הקרקע אם כילה דא"ל לשלם אע"פ שאכל שלא כדין כדמוכח בכתובות בס"פ אלמנה (דף קא. ושם) דאמר שמואל אמתניתין ולא בלאות לא שנו אלא נכסי מלוג אבל

נכסי צאן ברול יש לה הוי בה רב פפא אהייא אילימא אממאנת אי דאיתנהו אידי ואידי שקלה ואי דליתנהו אידי ואידי לית לה ואיירי בהנך שכילה שלא כדין שכילה גם את הקרן דאי בהני שכילה כדין א״כ היכי מסיק גבי איילונית אי דליתנהו איפכא מיבעי ליה דישלם פירות נכסי מלוג ולמה ישלם הפירות כיון שאכלם כדין אלא ודאי מיירי בפירות שאכלם שלא כדין כיון דליתנהו בעין לא ישלם ולכך קאמר שפיר דשמיט ואכיל פרי כיון שלא ישלם כלום: תררירתר גיחא דהו בו'. ה"ג בפר"ח מרוייהו ניחא להו דליפוק עלייהו קלא דאישות ולא גרסינן ניחא ליה דלדידה נמי ניחא לה כדאמרי' (גיטין דף מט:) יותר משהאיש רולה לישא אשה רולה להנשא ואמרי' נמי" (קדושין מא.) טב למיתב טן דו:

דמרעתה מציא עקרא זיקה דבעל כרחה לא מציא עקרא והרי ביאה דבעל כרחה

וכ"ש אם אין אחים אסורה יכ שהברן את האונה בו דבחד יבם הכי נמי דמצי עקר 6) ואפ"י כשיש אחים דיש מיאון לחצי זיקה ומותרת לכל האחים ולא לזה שמיאנה בו ומיהו אם מיאנה בכל האחים מודה רב אסי דאטורה בכולהו נכיון דרב אס "ל דר"ה פליג עליה דר׳ אושעיה דהא א' רבא מאן לא הודה לו ר' אושעיה. ואמרי לה רב אסי וכ"ש ר' אושעיה דלא הודה לו אלמא לרבא ר"י ועולא פליגי ודאי אדר' אושעיה והלכתא כוותיהו דממאנת לזיקתו וזהו טעמו של הרב אלמי מיאנה בו אסורה:

לאותו שמיאנה בו אסורה

מפני שממאנת לחצי

מפני שלא מיאנה אלא בו.

ארל לרל האחים מוחרם

מבקום שיש אחים דאין מיאון לחצי זיקה. אבל

בחד יבם או בשני יבמין

ומיאנה בכולן אסורה והיינו דלא כר׳ אושעיה.

וה"ה לעלמא דמוחרת את

לה (מיאוז) מאי לא הודו לו רב אסי וכ״ש רב ור׳ אושעיה וה״ק מיאנה בזה מותרת לאחים כלומר

כשיש אחים מותרת לכל האחים ולא לזה שמיאנה.